

Українське питання правдоподібно стане на порядок дня в цілій свій зріс напередодні закінчення війни. Справа української державности мусить стати одною з поважніших фігур на світовій політичній шахівниці. Заходить питання: чи готові ми до цього? Чи ідею України - Суверенної й Соборної - ми, українці, зуміємо конкретизувати в певному практичному плані та поставити його на тверді рейки?

Уявім, що обставини складуться для нас якнайліпше: Україна здобуде політичну незалежність і зможе розпочати державну розбудову. Як конкретно приступимо до цього завдання - починаючи з Києва й кінчаючи на маленькому селі? Грубо і дурно струючи, запитасмо себе: ось ми вже в Києві, Харкові, і тд. Що далі?

Ми знаємо, що український нарід ненавидить окупантів, прагне незалежного життя й підтримає тих, хто допоможе йому їх повалити. Але далі цього, мрії нашого народу навряд чи сягають. Жадних вироблених поглядів на план державної розбудови він звичайно не має. Там, в Україні, застанемо маси, що підуть за нами; застанемо хаотичну господарку і - річ зрозуміла - розгублену, а то й знищену подіями, адміністрацію. Україна чекатиме від нас і д е й і п р о г р а м и.

Ми їх маємо. Але треба завчасу здати собі справу, в якій спосіб вони реалізуватимуться в практичному житті. Бо лише тоді матимемо надію, що не опинимосся на манівцях, як перед 20 роками.

Новий український провід муситиме в найкоротшому часі охопити всі ділянки життя держави на цілій її території. Починаючи від Голови Держави, через міністрів, краєвих, обласних і тд. керівників, на старості села кінчаючи - кожен муситиме мати завчасу вироблений план. З першого ж дня треба буде уникати "рабобаю", розгублености й дезорганізації, що найбільше підривають довіря мас до влади. Тому програма, а особливо її виконавчий план мусять бути у нас розроблені так, щоб кожен міг ними кермуватися в практичній роботі.

Вже тепер треба зафіксувати, що має робити уряд, як практично організувати державну адміністрацію, господарство, шляхи, працю й - щонайголовніше - військову силу. Памятаймо, що від столиці починаючи й на селі кінчаючи - всі чекають від нас н о в о г о с л о в а й н о в о г о д і л а ! А від того, як реагуватиме на ці слова й діла нарід ув Україні - залежатиме існування держави.

Засадничо ці питання зрозумілі кожному, але необхідно враховувати, що для переведення конструктивного плану в життя, ми ще немаєм вистачальних кадрів. А немаєм їх тому, що в боротьбі з окупантами, всі свої сили спрямовуємо на знищення чужих ворожих устроїв, отже вчитися будувати свій ще не мали часу подостатком. Між тим час не жде! Цю прогалину повинні ми виповнити якнайскорше.

Водночас із виробленням плану - вже тепер треба перевести підрахунок наших фахових сил із різних ділянок, кількість кадрів та їх спроможностей. Коли мова про наші сили закордоном, то серед них знайдуться висококваліфіковані фахівці, що мусять мати слово у творенні конструктивного плану. Кожному з них треба дати відповідну галузь до опрацювання. Очевидно, цей план не може бути дефіцитивним; його можливо доведеться корегувати при стрічі з дійсністю, але корективи в гарячий час робити далеко легше, ніж у поспіху щойно зачати творити самі план.

Ще раз повторимо: час не жде! Буде найгіршим прийти до завдання розбудови держави ... з нічим! Ось чому ми повинні берегти й забезпечувати найкращі умови праці тим людям із нашого провідного активу, що мають потрібні теоретичні знання й практичний досвід для підготовки конструктивного плану державного будівництва. Ці люди - це наш організаційний "капітал"!

Б-ко.

ВСЕ ДАЛІ НА ЦАРСЬКІ РЕЙКИ!

Пресова агенція Гавас подає з Москви, що советський уряд запровадив нові зміни в рангах старшин червоної армії. Коли перед кількома роками в червоній армії були запроваджені ранги, то советський уряд із "соціалістичних" міркувань не захотів ужити терміну "генерал". Тому генеральські ранги відповідних ступенів були названі так: "комбриг" (командант бригади), "комдив" (командант дивізії), "комкор" (командант корпусу) і "командарм" (командуючий армією).

Тепер Сталін рішив відкинути й рештки цієї "соціалістичної соромливості"

За новим наказом, в червоній армії запроваджуються для осіб, що займають генеральські посади, ранги тих назв, що існували перед революцією в царській армії, а саме - "генерал-майор", "генерал-лейтенант", "генерал-полковник" (ця назва взята з німецької армії) і "маршал" (запозичено з французької армії). Такі ж зміни в назві рангів запроваджені й у червоній флотії.

Як бачимо, більшовики шукають підсилення в традиціях старої царської армії... Та чи допоможе це?!

"МАРШАЛ" ТИМОШЕНКО ЗАМІСЦЬ "МАРШАЛА" ВОРОШИЛОВА...

Преса подала, що народній комісар військових справ СРСР Ворошилов усунув з посту, на його місце призначено Тимошенка. Кінець кар'єри Ворошилова якого ще так недавно називано "залізним наркомом", пояснюється невдачами, що їх зазнала червона армія в боях у Фінляндії. Ворошилов наразі ще "псом" справді проголошений, але що він попав у неласку Сталіна видно вже з того, що замість попереднього посту він призначений на посаду замісника голови ради народніх комісарів, що немає реального значення в советській урядовій ієрархії.

Наступник Ворошилова - Тимошенко походить із України. Світову війну відбув він як жовнір царської армії. Після більшовицької революції став одним із ватажків новоствореної червоної армії. Був разом із Сталіним в боях з ген. Денікіним під Царицином. В часі советсько-польської війни командував уже кінною дивізією в армії Буденного. Пізніше його призначено помішником командуючого Білоруською військовою округою, а після розстрілу команданта цієї округи Уборевича видвигнено на його пост. Згодом Тимошенко був помішником командуючого Київської військової округи Якіря, а коли Сталін розстріляв Якіря, то Тимошенко був покликаний на його місце.

При запровадженні рангів у червоній армії, Тимошенка номіновано "командармом I-ої ранги" (щось у роді повного генерала) і затверджено на посаді командуючого Військової округи. На цьому пості він кермував окупацією Західної України. Тепер він уже найбільша "персона грата" в советській військової ієрархії. В цих днях його номіновано "маршалом Советського Союзу", як наступника Ворошилова.

Підвищено до ранги маршалів також замісника Тимошенка Кулика й шефа генерального штабу червоної армії Шапошникова. Раніше в червоній армії було п'ять маршалів: Ворошилов, Тухачевський, Блюхер, Єгоров і Буденний. Тухачевського розстріляно, Блюхер і Єгоров цезли, так що залишилися тільки маршали Ворошилов і Буденний. З підвищенням Тимошенка, Кулика й Шапошникова, червона армія начисляє знову п'ять маршалів.

ВИСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ІЗ ГАЛИЧИНИ ДО МОСКОВЩИНИ.

З Букарешту подають про одержані з кордонної смуги донесення, що советська влада масово вивозить українське населення Галичини в глибину Московщини. Виселення відбуваються найчастіше вночі при допомозі спеціальних військ ГПУ. З румунського боку чути часто стріли й крики людей, по боці советського кордону.

СОВЕТСЬКА МОБІЛІЗАЦІЯ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

Советська преса не заховає того, що на побережжю України й Грузії проводяться гарячкові праці на укріпленням терену на випадок ворожого нападу з боку Чорного моря.

Головним осередком червоної флотії стає Одеса. Великі фортифікації будуються на острові Тендері, в Керченській протоці й у Батумі.

В Батумі будується підземний порт для навантаження нафти, що йде рурами з Баку.

"БІЛІ" МОСКАЛІ ПРОВОКУЮТЬ УКРАЇНЦІВ.

Московська преса у Франції (зокрема "Последнія Новости") наново зачали сильну пропагандивну кампанію проти українців - виставляючи останніх, як прихильників німецького імперіялізму. Видвигаются зокрема твердження, ніби на терені німецького генерал-губернаторства, що складається з областей Буковини, Полісся

щї, українці за допомогою німецьких чинників "варварськи" винищують поляків...

Подібні версії зачала ширити й частина французької преси, повторюючи теревені про "німецько-українську інтригу", і про те, що український визвольний рух "вигаданий" німцями для легкої експансії на Схід Європи.

РЕТЕЛЬНІ ОБОРОНЦІ ПОЛЬСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ...

Група польонофілів п.п. Прокоповича й Шульгина продовжує на сторінках своїх видань (ув українській і французькій мовах) провадити полеміку – намагаючися довести українській opinio, що Польща – це наш "союзник", інтереси якого треба шанувати...

Новою підставою для виступу польонофільського "Тризуба" в ролі адвоката польських інтересів, стала передконгресова відозва 4 допомогових організацій у Сполуч. Державах Північної Америки.

Треба в цим місці зазначити, що згадана відозва зрадагована під впливами соціалістів Чижів і Січинських, які – формально декларуючи "надпартійність" проєктованого конгресу – на ділі постаралися надати йому чисто партійницький характер, що виявилось в зовсім зайвих і навіть безглуздинх (з українського становища) заявах, що конгрес ставить собі завданням боротьбу з "фашизмами", і т.д. Це непотрібне втягнення конгресової акції в ідеологічну війну, яка цілком тепер не обходить українців і тільки ускладнить і без того складні наші позиції – вже викликала відповідну реакцію з боку здорово думаючого українського суспільства в Америці.

Та нашим польонофілам, що стараються тепер виставляти себе за найбільших "демократів" (наївний розрахунок на те, що в цей спосіб вони легше дістануть поміч від Антанти!) паперова війна Чижів із "фашизмами" звичайно подобається.

Одне тільки вони ніяк не могли спокійно прийняти у конгресовій відозві, а це те, що проєктований конгрес ставить собі завданням боротьби й з польським імперіялізмом. В звязку з цим "Тризуб" п Шульгина пише:

– "Дуже кумнівасмося, щоб хоч один справжній відповідальний дипломат в Європі взявся за виконання того, що рекомендує відозва, бо не в образі автотрам іі буде сказано, що розуміння міжнародньої політики їхньої мають мало спільного з політикою... Не можна не звертати уваги на той факт, що союзником тих держав, на боці яких ми стали (це не аби який "здобуток" для Антанти-мати на своїм боці таку "потугу", як "уряд УНР"!.. Наша примітка) є й Польща. Повстає нове, може складне й трудне питання, але його в практичній політиці годі оминуть"....–

Очевидно!.. Цього питання польонофіли ніколи не "оминуть"... Бо щоб його оминуть – треба насамперед цього хотіти, і в тому напрямі працювати. Давно вже сказано: під лежачий камінь вода не тече...

Слід тут ще додати, що в останніх своїх числах, польонофільський "Тризуб" містить провокуючі українських націоналістів писання, в яких "делікатно" натякає на "німецькі інтриги"... Як бачимо, розуміння "державних інтересів" у польонофілів дуже своєманітне! Ці мерзенні вихватки спекулянтів будуть відповідно скваліфіковані українською opinio, і тому ми ставимося до них цілком рівноважно.

Через одну нейтральну країну одержані певні інформації, що був "головний отаман" УНР Андрій Лівіцький зовсім не поділяє сучасну політику "уряду", як теж признає неправним номіновання п. Прокоповича "Президентом УНР", і на цій підставі продовжує себе вважати законним наступником С. Петлюри.

Андрій Лівіцький має перебувати на терені Німеччини й недавно виїздив закордон; із представниками п.п. Прокоповича й Шульгина в нього відбуватимся мали переговори, які не привели до позитивних наслідків. Отже скидається на те, що Україна (бідна та Україна!!) матиме аж два "законних" уряди....

ПОЛІТИЧНІ УГРУПОВАННЯ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Теперішні політичні угруповання на Карпатській Україні загально можна поділити на три групи. Це 1) Група Фенцика, або так зв. "руські націоналісти" 2) Група Бродія, яка поки що немає сформульованої програми, і 3) група попів, вихованців ще старої Мадящини.

Перші дві групи стоять на становищі "рускости", або "карпаторусскости"

чи "угрорусскости". Третя пропаганда "русинство", себто намагається плекати тип раба - душею й тілом відданого короні св. Стефана.

Фенцик видає орган "Карпаторусскій Голос", а Бродій "Русскую Правду". Обі ці газети писані етимологічним московським правописом, але редакції іноді намагаються перекручувати народні, себто українські вирази, на московський лад, щоб зробити свою писанину зрозумілою для мас. Група попів видає "Карпатську Неділю", яка має підзаголовок - "орган малярсько-руського братерства". Писана ця газета також тарабарщиною, що чоловікові голова крутиться - її читаючи! В основі лежить справді народня українська мова, але перекручена на всі лади, доповнена з церковно-словянського словника (!) та будована за малярською граматику. Можна отже собі уявити, що це за писанина!

Всі згадані політичні табори гризуться між собою за першенство й кожний заявляє, що він одинокий представляє народні права та інтереси... Що до позиції в різних питаннях національного й економічного життя, то треба признати, що найбільшу ще незалежність виявляє "Русская Правда" Бродія, за що інші органи, зокрема Фенцика, безнастанно на неї нападають. У відповідь, Бродій висміює Фенцика, як автора так зв. "Арпадової лінії" (так на пропозицію Фенцика названа лінія малярських укріплень у Карпатах) Щож до попівської "Карпатської Неділі", то вона нападає й на Бродія, і на Фенцика, кричучи, що не існує ні "руських", ні "угророссов", а є тільки вірний Мадярщині "рутенський" нарід. Ось витяг із одної статті цієї газети (правопис подаємо в оригіналі, крім літер "ять" і "ери", які вживаються в названій газеті):

- "Ми єсьме русини. Наших братов уже не по их найдавнішом имени, не русинами називають, але угророссами або карпатороссами. Ми держали би се за фатальну ошибку, если би зі назви и урядово признали. Крім найдавніших латинських записок, сам наш народ все русином називав себе, як то и давна пісня говорить: "я русин бив, єсьм і буду... Русин мене колисав"... Сяк то било, а не "я росс бив"... Просіме скорих розпоряджень, чтобы стародавнее названіє русин осталось... А котрі хотять нового літературного язика, то най розвинуть руський язик, а не обернено: насилувати великорусскій язик на наш народ," і тд.

Найбільші впливи в Карп. Україні мають тепер згадані попи-мадярони. На пості регентського дорадника є під Ільницький, шефом шкільництва під Марина, членами реабілітаційних комісій для урядників і вчителів також у більшості попи. Скрізь вони - як найвірніша опора стефанівської корони...

Мадяри формально не перешкоджають "руським", дозволяють їм видавати газети, і тд. але не звертають на них уваги й роблять усе так, як самі хотять. Натомісць попи з "Карпатської Неділі" дістають від окупантів усіляку підтримку.

Проте й серед попів-мадяронів зарисовуються сильні розбіжності. Справжньою "чорною рукою" й "чорним духом" є під Марина, який намагається за диктатом Будапешту все руйнувати й розбивати. Загально відома його інтрига проти регентського дорадника Ільницького, яка виявилася в сварці цього останнього з регентським комісарем графом Перенієм. Ільницький подав був до димісії й примирити його з Перенієм мусів самий Гортій.

Серед усіх згаданих груп великий розголос викликала вістка, що Др. Юлій Брацайко і Федір Ревай подали до президії ради міністрів у Будапешті прохання про дозвіл видавання в дусті газети в українській мові "Свободи". Москофіли з тої нагоди обливають поміями все українське й кличуть на помій... поліцію. Перед у цій кампанії веде Фенцик, який протестує проти появи газети на "галіцко-мазепінском язичіі", і заявляє, що "угрорусскіє націоналісти во главе с Др. Фенциком на протяженіі десятка лет боролісь" з українством, як із "вреднейшим явленієм"... "Во всяком случае др. Фенцик уже предпріял все мери к тому, чтобы эта желто-блакитная акція і ей падобния булі унічужени в самом зародке", і тд. Фенцикові товаришує й Бродій, пишучи в своїй газеті: "Удівляет нас і то, что еті гаспада (себто українці. Наша примітка) не поучілись прощлогоднім опитами, когда за ету ідею (українську ідею. Наша примітка) поплатілись жізньою тисячі угророссов".

А один із москвофільських журналістів ставить питання ще ясніше, пишучи: "я не знаю - где же поліція?..."

При цих обставинах годі сподіватися, щоб мадяри дозволили видавання української "Свободи".

Кружляють між іншим чутки, що на Будапешт робить певний натиск італійська політика в тому напрямі, щоб малярський уряд забезпечив відповідні умови національно-автономного розвитку для населення Карп. України.